

บทคัดย่อ

การกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในการขายของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ นั้น คู่ความซึ่งประกอบด้วยโจทก์และจำเลยเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับศาลในการ ดำเนินคดีตามหลักการการพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่ศาลเพื่อให้ศาลสามารถ หยิบยกเอาข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นปรับใช้กับข้อกฎหมายในการกำหนดจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์ผู้ ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิจะได้รับและจำเลยในฐานะผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรจะต้องรับผิดชอบใช้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งทำการศึกษาถึงประเภทของค่าเสียหายเพื่อการชดเชยตาม ความเสียหายที่ผู้ทรงสิทธิบัตรได้รับอันเป็นผลมาจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายสิทธิบัตร ของผู้ทรงสิทธิบัตร และการคิดคำนวณผลกำไร (Account of Profit) ที่ผู้กระทำละเมิดได้รับมาจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายสิทธิบัตรของผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ และหลักเกณฑ์ในการ กำหนดจำนวนค่าเสียหายในกรณีดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนได้ทำการศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

การกำหนดประเภทของค่าเสียหายเพื่อการชดเชย และการคิดคำนวณผลกำไรที่ ผู้กระทำละเมิดได้รับมาจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายสิทธิบัตรของผู้ทรงสิทธิบัตร

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดาและ ประเทศอังกฤษ มีการแบ่งแยกประเภทของค่าเสียหายตามความเสียหายในทางธุรกิจและ เศรษฐศาสตร์ โดยค่าเสียหายมีวัตถุประสงค์ คือ การชดเชยความเสียหายที่โจทก์ผู้ทรงสิทธิบัตร ได้รับจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายผลิตภัณฑ์สิทธิบัตรโดยจำเลยผู้กระทำละเมิด เพื่อให้ผู้ ทรงสิทธิบัตรอยู่ในสถานะเสมือนหนึ่งว่าไม่เคยมีการกระทำละเมิดของผู้กระทำละเมิดเกิดขึ้นเลย โดยการพิจารณาถึงโอกาสที่ผู้ทรงสิทธิบัตรจะได้รับรายได้หรือผลกำไรต่างๆหากผู้กระทำละเมิดไม่ กระทำละเมิดสิทธิบัตร ในการพิจารณาการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในการขายของ โจทก์ผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ต้องพิจารณาว่าลักษณะของการกระทำละเมิดสิทธิในการขายว่า การกระทำละเมิดดังกล่าวมีผลเป็นการแข่งขันกับการขายผลิตภัณฑ์อันมีสิทธิบัตรของโจทก์หรือไม่ หากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายของจำเลยเป็นการกระทำที่เป็นการแข่งขันกับการขาย ผลิตภัณฑ์อันมีสิทธิบัตรของโจทก์ การกำหนดจำนวนค่าเสียหายจึงควรพิจารณาถึงความเสียหาย ประเภทต่างๆ ที่โจทก์ได้รับจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขาย ซึ่งกฎหมายของทั้งสามประเทศ ให้สิทธิโจทก์เรียกค่าเสียหายจากการขาดรายได้หรือผลกำไร ค่าเสียหายจากการขาดรายได้ จากการขายสินค้าที่ต้องใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์อันมีสิทธิบัตรและค่าเสียหายจากราคาผลิตภัณฑ์ อันมีสิทธิบัตรของโจทก์ที่ต้องทรุดต่ำลงอันเป็นผลกระทบจากการแข่งขันทางด้านราคาของจำเลย

แต่มีข้อแตกต่างกันอยู่บ้างในประเภทของค่าเสียหายจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นเพียงความเห็นทางวิชาการของประเทศแคนาดาเท่านั้น แต่หากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายของจำเลยไม่เป็นการกระทำที่เป็นการแข่งขันกับการขายผลิตภัณฑ์อันมีสิทธิบัตรของโจทก์ การกำหนดจำนวนค่าเสียหายจึงควรพิจารณาอยู่บนพื้นฐานของอัตราค่าตอบแทนการใช้สิทธิที่โจทก์ผู้ทรงสิทธิบัตรควรจะได้รับ ซึ่งกฎหมายสิทธิบัตรประเทศสหรัฐอเมริกาบัญญัติให้ศาลต้องกำหนดค่าเสียหายที่ไม่น้อยไปกว่าอัตราค่าตอบแทนการใช้สิทธิที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้กฎหมายของประเทศแคนาดาและประเทศอังกฤษยังให้สิทธิโจทก์เลือกวิธีการเรียกร้องผลกำไรสุทธิที่จำเลยได้รับมาจากการกระทำละเมิดสิทธิในการขายผลิตภัณฑ์อันมีสิทธิบัตรของโจทก์ผู้ทรงสิทธิบัตร ซึ่งกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศไทยยังไม่มียกเว้นให้สิทธิโจทก์เลือกวิธีการคิดคำนวณผลกำไรผู้เขียนเห็นว่าโจทก์ควรมีสิทธิเรียกร้องวิธีการคิดคำนวณผลกำไรดังเช่นตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ ผู้เขียนได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) มาตรา 77 ตี ตามความเห็นดังกล่าวต่อไป

กรณีการกำหนดจำนวนค่าเสียหายหรือจำนวนผลกำไรที่จำเลยได้รับ

จากการศึกษาพบว่าการดำเนินคดีและการกำหนดจำนวนค่าเสียหายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดาและประเทศอังกฤษมีการนำหลักเกณฑ์ทางวิชาการทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาเป็นเกณฑ์ในนำสืบและกำหนดจำนวนค่าเสียหาย โดยเฉพาะกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีคำพิพากษากำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพิสูจน์จำนวนค่าเสียหายของโจทก์ต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในทางเศรษฐศาสตร์ด้วย ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายของประเทศไทยที่ทนายความของคู่ความยังขาดหลักเกณฑ์ในการนำสืบถึงจำนวนค่าเสียหายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในทางธุรกิจหรือเศรษฐศาสตร์ และส่งผลให้ศาลขาดข้อเท็จจริงตลอดจนหลักเกณฑ์ที่จะหยิบยกมาทำการกำหนดจำนวนค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ศาลจึงทำได้เพียงวินิจฉัยกำหนดค่าเสียหายตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรเท่านั้น ซึ่งปัจจุบัน พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542) มาตรา 77 ตี กำหนดหลักเกณฑ์ให้ศาลกำหนดค่าเสียหายโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหายรวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ ซึ่งหมายถึง ศาลต้องกำหนดค่าเสียหายตามระดับหรือจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงซึ่งโจทก์ผู้ทรงสิทธิบัตรได้รับรวมถึงผลประโยชน์ในอนาคตที่โจทก์ต้องสูญเสียประโยชน์ในอนาคต ซึ่งผู้เขียนได้เสนอหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีของคู่ความและหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนค่าเสียหายของศาลเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในทางธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ตามความเห็นดังกล่าว

ดังนั้น หากข้อเสนอแนะดังกล่าวของผู้เขียนได้ถูกนำไปปรับใช้ วิธีการเรียกร้องค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิขายของผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์คงจะต้องเปลี่ยนแปลงไป และการดำเนินคดีของคู่ความและการวินิจฉัยกำหนดค่าเสียหายของศาลจะได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่โจทก์ที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างเพียงพอตามความเสียหายและคู่ความทั้งสองฝ่ายจะได้ทราบถึงภาระหน้าที่ในการนำสืบพินิจของตนเอง และศาลจะได้พิจารณากำหนดค่าเสียหายอย่างมีหลักเกณฑ์ อันเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการดำเนินคดีให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป